

Beslut om skydds jakt efter varg

Beslut

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 23 a § jaktförordning (1987:905) att ge tillstånd till skydds jakt efter en (1) varg i Bollnäs och Ovanåker kommun, inom det område som avgränsas på kartan i bilaga 2 till detta beslut.

Lännsstyrelsen medger att skyddsjakten får ske hela dygnet med stöd av 9 § jaktförordningen.

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 15 § jaktförordningen att alla typer av belysning får användas för att underlätta skyddsjakten.

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 18 § jaktförordningen att skyddsjakten får bedrivas med hjälp av hund.

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att skyddsjakten får bedrivas från motordrivet fordon.

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 24 d § andra stycket jaktförordningen att jakten får ske på annans jaktområde.

Vidare beslutar länsstyrelsen med stöd av 59 § jaktförordningen att beslutet gäller omedelbart utan hinder av att det överklagas

Villkor

1. En (1) varg får fällas med stöd av detta beslut.
2. Skyddsjakten är tillåten från och med beslutsdatum till och med den 4 april 2022
3. Skydds jakt får endast bedrivas efter ensam individ.
4. Skyddsjakten får endast bedrivas inom område som avgränsas på kartan i bilaga 2.
5. Lännsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedda personer får utföra jakten med stöd av detta beslut. Lännsstyrelsen utser jaktledare.
6. Max tre (3) hundar får släppas efter en och samma varg under ett och samma jakttillfälle.
7. Lännsstyrelsen avlyser jakten om tilldelad varg fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut. Om eftersök visar att det påskjutna djuret är oskadat beslutar länsstyrelsen huruvida fortsatt jakt ska ske inom återstående tid som omfattas av beslutet.
8. Fälld varg besiktigas av länsstyrelsens besiktningspersonal. Besiktningen dokumenteras på särskilt anvisad blankett. Flådd helkropp samt referensprov i form av hudbit tas omhand av

länsstyrelsen och skickas till Statens veterinärmedicinska anstalt. Skinnet ska chipmärkas av länsstyrelsen och tillfaller därefter jakträttshavaren. Jakträttshavaren ska erhålla kopia av besiktningsprotokollet.

9. Efter avslutad skydds jakt, oavsett utfall, ska sökanden inkomma till länsstyrelsen med en kortfattad redogörelse för hur jakten bedrivits. Om djuret har fällts ska koordinater för skottplats inkluderas. Redogörelsen ska ha inkommit **senast två veckor** efter jakten avslysts eller då tiden för beslutet löpt ut.

Beskrivning av ärendet

Den 20 mars 2022 inkom en ansökan om skydds jakt efter en varg i Söräng/Bodåker, Bollnäs kommun. Anledningen till ansökan anges vara att en varg uppträtt närgånget och oskyggt mot en person i byn den 19 mars. Strax efter det observerades vargen inne i en trädgård 25 m från huset. Den 20 mars, vid kl. 15-16 tiden observerades vargen i en hästhage i Eriknäsbo. Vidare anges att den 17 mars sprang vargen inne på en gårdsplan i Bodåker där husägaren stod och kollade på den genom köksfönstret.

Länsstyrelsen har sedan årsskiftet mottagit ett stort antal rapporter om observationer av varg eller spår av varg kopplat till aktuellt område. Av dessa utgörs ca tjugo av synobservationer av varg och resten är rapporter om vargspår eller bilder på vargar från viltkameror/övervakningskameror. Länsstyrelsen har kvalitetssäkrat majoriteten av alla inkomna rapporter via fältbesök eller via inkomna bilder/filmer. Nedan följer en beskrivning av några av de rapporter av händelser som inkommit till länsstyrelsen.

Den 21 mars 2022 kl. 12.25. Boende ser en varg inne på tomten, ca 15–30 meter från bostadshus.

Den 20 mars 2022 ca kl. 18.00. En varg inne på gård där hästar finns. Boende skrämmas iväg den.

Den 20 mars 2022 ca kl. 16.00. En varg inne i hästhage på gård där dräktiga ston fanns.

Den 19 mars 2022 ca kl. 17.30. En person med hund mötte en varg när de var på promenad. Vargen uppträdde oskyggt och gick mot personen upprepade gånger på nära håll trots att denne skriker och kastar föremål mot den.

Den 17 mars 2022 kl. 17.20. Boende ser en varg inne på sin gård.

Den 25 februari 2022 sågs en varg ca 40 meter från byggnad. Boende skrek mot vargen men den reagerade knappt.

Den 20 februari 2022 kl. 08.48 sågs en varg från köksfönstret samtidigt som barn lekte ute på gården. Vargen skrämde när den var ca 30 meter från gården.

Varg har vid flertalet gånger tuggat på plogkäppar, blomkrukor och pvc-rör i området.

Spillning-/urinprover för DNA-analys har samlats in vid några tillfällen. Analys av prover insamlade den 13 januari samt den 1, 15 och 19 februari visar att det rör sig om individen G36-22, en tik född i reviret Björnås.

Den 18 februari beslutade länsstyrelsen att avslå två inkomna ansökningar om skydds jakt efter varg från samma område, dnr 996-2022 och 1050-2022. Besluten överklagades till Förvaltningsrätten i Luleå som den 4 mars avlog överklagandena. Den 22 februari inkom till länsstyrelsen ytterligare en ansökan om skydds jakt efter varg i området. Även den avslogs.

Motivering till beslutet

Vid prövning av om skydds jakt ska beviljas gör länsstyrelsen en samlad bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen görs utifrån eventuella skadors omfattning, under hur lång tidsperiod som dessa skett, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits och vilka möjligheter som finns till att förebygga skada samt vilken möjlighet det finns till annan lämplig lösning utöver skydds jakt. Länsstyrelsen beaktar även vargstammens utveckling i länet samt den berörda vargens genetiska status. Vidare bedömer länsstyrelsen om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

Utifrån de spårningar och observationer av varg som rapporterats in framgår det att vargens närvaro i bebyggelsen kan sammankopplas med födosökande. Vargen jagar rådjur både i skogen invid bebyggelsen såväl som inne bland bebyggelsen, både dag som natt. Eftersom rådjur gärna vistas i det öppna jordbrukslandskapet under vår- och vintersäsongen innebär det att vargen lockas dit. Omständigheten att vargen inte stöter på några fiender i bebyggelsen, samtidigt som den får belöning i form av mat, medför att dess beteende riskerar att befästas och förstärkas. En sådan trend har redan kunnat observeras i och med att vargen nu oftare – och med ökad näringsbehov – besöker bebyggelsen, även dagtid. Beteendet i sig är inte onaturligt, men det blir oönskat när vargen allt oftare uppehåller sig nära människor. Länsstyrelsens bedömning utifrån rapporter om observationer och spårningar är att vargen tappar mer och mer av sin skygghet mot människor.

Vargen i området har under en längre tid uppehållit sig invid bebyggelse och genererat obehag och oro för många människor. Länsstyrelsen gör bedömningen att vargens närvaro påverkar en stor

andel av befolkningen i området på ett negativt sätt och att den riskerar att generera långvarig rädsla och oro, vilket är en påtaglig olägenhet för de berörda. Situationen har gjort att boende i området har fått försämrade livsvillkor. Inskränkningar i vardagen innebär bland annat att promenader och skidturerna sker i mer begränsad omfattning och att människor undviker dessa aktiviteter under kvällstid. Hästar och andra djur hålls inne i större omfattning och flera djurägare har uttryckt oro för att de ska drabbas av angrepp på sina tamdjur.

Definitionen¹ av en problemvarg är en individ som har förändrat sitt beteende på ett sådant sätt att den kan förväntas uppvisa ett oönskat beteende nära hus eller människor i större utsträckning än en annan genomsnittlig varg skulle göra. Om en varg under flera månader rör sig nära människor och/eller bebyggelse så kan det förväntas att vargen vänjer sig vid människan till en viss grad och därmed inte viker av i samma utsträckning när människor närmar sig. Vargar som vant sig till människan på detta vis kan i trängda situationer uppvisa ett aggressivt beteende och därmed utgöra en potentiell fara. För att undvika en sådan situation bör tillvänjning av varg förebyggas i ett tidigt skede.

Viltskadecenter har vidare gjort en bedömning vid vilken omfattning åtgärder krävs och hur dessa ska se ut. Enligt denna bedömning finns en ökad risk för allvarlig skada om en eller flera vargar vid upprepade tillfällen och under en längre tid har rapporterats vistas inom 30 meter från en eller flera människor i dagsljus eller mörker.

Ingen annan lämplig lösning

För att ett beslut om skydds jakt ska vara aktuellt så ska det bland annat inte finnas några andra lämpliga lösningar på situationen som uppstått. När det kommer till vargar med oönskat beteende tittar länsstyrelsen i första hand på om det är något som lockar in rovdjuret i samhället och på så sätt utgör anledning till att det uppehåller sig där en längre tid. I det aktuella fallet har länsstyrelsen inte hittat något som lockar in vargen i samhällena annat än för att tillfälligt jaga rådjur. Länsstyrelsen menar att de frekventa observationerna av spår påvisar att vargen uppehåller sig kontinuerligt i områdena och att det därmed ökar en risk för att tillvänjning kan ske.

Vidare tittar länsstyrelsen på möjligheterna att utföra skrämning för att hindra vargen i sitt rörelsemönster samt i försök att återskapa rovdjurets naturliga skygghet för människan. Skrämning som syftar till att avskräcka djur från att besöka en viss plats eller uppvisa ett oönskat beteende har provats på flera olika arter, generellt tycks denna

¹ Nära vargar-Rekommendationer för hantering av situationer med vargar nära bostadshus eller människor, Rapport från Viltskadecenter SLU 2016-4.
https://pub.epsilon.slu.se/14105/1/frank_j_170328.pdf

typ av skrämsel vara mindre effektiv på rovdjur än på annat vilt. Metoder som testats i syfte att korrigera oönskat beteende hos varg är olika typer av projektiler som orsakar djuret smärta (till exempel gummikulor) och pyroteknik med höga smällar och skarpa ljus som briserar nära djuret. Viltskadecenter har sammanställt en tabell innefattande skrämselåtgärder riktade mot varg där det framgick att sannolikheten att skrämselåtgärderna skulle resultera i en bestående beteendeförändring är relativt liten. Förklaringen ligger i hur väl det går att koppla den obehagliga skrämselåtgärden till det beteende som man vill korrigera hos vargen. Liknande scenario går att hitta i träning av hund i de fall där bestraffning används för att förändra hundars beteende. Det krävs ofta fler än ett bestraffningstillfälle och ju svårare det är att rent praktiskt få till tajming och precision, desto längre tid krävs för att hunden ska förstå kopplingen mellan beteende och bestraffning. När det kommer till vargar så är det dessutom omöjligt att styra miljön där beteendet sker vilket innebär att varje gång en varg närmar sig en människa eller ett bostadshus och den inte blir bestraffad eller hittar något ätbart avfall späds effekten av bestraffningen ut och det oönskade beteendet förstärks.

I det aktuella fallet har vargen rört sig i området under en avsevärd tidsperiod. Vid några tillfällen har boende försökt skrämma vargen genom skrik. Vargen har dock fortsatt sökt sig till områden där människor befinner sig.

Länsstyrelsen konstaterar, med hänvisning till att annan skrämsel är svår att få till på ett effektivt och framgångsrikt sätt, att andra lämpliga lösningar därför saknas.

Vargen i Sverige och Gävleborg

Inventering av varg pågår mellan den 1 oktober till den 31 mars. Under föregående inventeringsperiod 2020-2021 kvalitetssäkrades 39,5 familjegrupper i Sverige, vilket motsvarar 395 individer.

Naturvårdsverket rapporterade 2019 till EU kommissionen att vargen i Sverige har gynnsam bevarandestatus och den bedömningen vidhålls i beslut den 28 juni 2021 (NV-04765-21). På förvaltningsområdesnivå framgår att det mellersta rovdjursförvaltningsområdet har 36 familjegrupper av varg enligt den senaste inventeringen och miniminivån för förvaltningsområdet är beslutad till 28,5 föryngringar (Naturvårdsverkets beslut den 9 maj 2019, NV-01525- 18).

Den beslutade miniminivån i Gävleborgs län är 3,5 föryngringar (NV-01525-18). Under inventeringsperioden 2020-2021 berördes Gävleborgs län av elva familjegrupper och efter delning med angränsande län innebar det 8,17 länsegna familjegrupper, tillika föryngringar. Två av dessa upplöstes i enlighet med beslut om licensjakt efter varg 2021 (dnr 7424-2020). Under pågående inventeringssäsong har länsstyrelsen hittills kvalitetssäkrat att länet

berörs av tio familjegrupper och fyra revirmarkerande par. I två av familjegrupperna bedrevs tidigare i år licensjakt efter varg.

Individen vars dna har hittats i berört område är en avkomma från reviret Björnås och betecknas därmed som en F2:a då den revirmarkerande tiken i Björnås är en avkomma från en invandrad varg och betecknas som en F1:a. Viltskadecenter har i samband med licensjakt efter varg 2021 uttalat sig kring F2:or. Viltskadecenter gjorde då bedömningen att det var så pass många F2:or i den svenska populationen att de per individ inte är att betrakta som genetiskt värdefulla. Länsstyrelsen kan inte se att populationen ändrat sig avsevärt efter denna bedömning och konstaterar i och med det att inte heller honan är genetiskt värdefull.

Länsstyrelsen har därmed gjort bedömningen att skydds jakt efter en individ inte har någon betydande negativ påverkan på länets eller landets vargstam och inte heller försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus inom dess naturliga utbredningsområde.

Sammanfattning

Länsstyrelsen gör bedömningen att vargen som rört sig i området kring Bodåker/Söräng/Eriknäsbo uppvisar ett oönskat beteende då den söker sig till bebyggelse där människor rör sig frekvent. Länsstyrelsen bedömer att om den får fortsätta att tillvänjas i området finns en stor sannolikhet att den kan orsaka allvarlig skada mot människor och/eller tama djur. Skrämsel är en åtgärd som konstateras svår att få till effektivt när det kommer till en varg som har ett liknande rörelsemönster. Boenden har försökt skrämja vargen utan resultat. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att det saknas andra lämpliga lösningar och ansökan om skydds jakt ska därmed beviljas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordningen beslutat om överlämnandet av rätten att besluta om skydds jakt efter varg till vissa länsstyrelser (Naturvårdsverkets beslut NV-00303-20).

All jakt måste bedrivas i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Art och habitatdirektivet (1992/43/EEG) har en avgörande betydelse för vilket utrymme som finns för skydds jakt. Åtgärder som vidtas enligt art och habitatdirektivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus. Direktivet ger möjligheter till undantag från skydds kraven under vissa förutsättningar. Undantagen regleras i artikel 16.1, att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. För att ett undantag från skydds reglerna ska kunna göras, måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

Enligt 9 § jaktförordningen står det: För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller följande begränsningar.

1. Älg får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.
2. Björn får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.
3. Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.

Enligt 15 a § jaktförordningen får Naturvårdsverket eller, om beslutet fattas av länsstyrelsen, länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14 §, om det är fråga om skyddsjakt, licensjakt eller jakt som avses i 31 § första stycket.

Enligt 18 § jaktförordningen får länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta om undantag från 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Enligt 21 § jaktförordningen får den myndighet som beslutar om jakten i det enskilda fallet utöver vad som följer av 20, 20 a och 20 b §§ besluta om undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) i fråga om jakt efter björn, varg, järv, lo, utter, valar och fladdermöss samt när det är fråga om jakt som avses i 24 § eller 31 § första stycket i denna förordning. I övriga fall får länsstyrelsen besluta om sådana undantag. Om flera län är berörda och det är länsstyrelsen som beslutar om undantag, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen. I fråga om vilda fåglar, björn, varg, järv, lo, utter, bäver, mård, iller, skogshare, vikare, valar och fladdermöss samt i fråga om andra vilt levande djurarter som har markerats med N, n eller F i bilagan till artskyddsförordningen (2007:845) får undantag medges endast om

- 1 det inte finns någon annan lämplig lösning,
- 2 upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde inte försvåras, och
- 3 undantaget behövs för att en sådan begränsad jakt som avses i 23 c § ska kunna genomföras eller behövs av något sådant skäl som anges i 23 a § eller 31 § första stycket denna förordning.

Som framgår av 23 a § jaktförordningen ska följande förutsättningar vara uppfyllda för att skyddsjakt ska kunna medges:

Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Enligt 24 d § jaktförordningen får den beslutande myndigheten i ett beslut om jakt enligt 23 b eller 23 d § bestämma hur man ska förfara med ett dödat djur. Om inte myndigheten beslutat något annat får djuret behållas av jakträttshavaren. När beslut om jakt meddelas enligt 23 b eller 23 d § får myndigheten även medge undantag från 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) och, när det gäller skyddsjakt, också medge att jakten bedrivs på annans jaktområde.

Enligt 59 § jaktförordning (1987:905) får Polismyndigheten, länsstyrelsen och Naturvårdsverket förordna att beslut enligt denna förordning skall gälla utan hinder av att det har överklagats.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Monica Eriksson med vilthandläggare Simon Viklund som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Viltförvaltningsdelegationen i Gävleborgs län

Länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet
SVA
Polisen

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Karta över jaktområde

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 2296-2022.

Bilaga 2

Karta över skydds jaktområde

